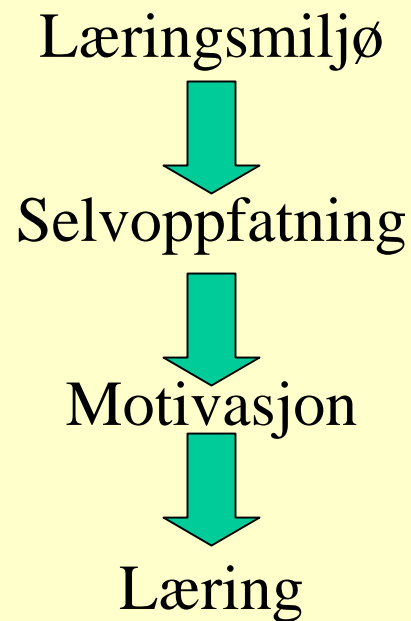

TRØNDELAGSPROSJEKTET

samling 02.-03.06.2004

Plenumsforelesning 2. Juni 2004

LÆRINGSMILJØ MOTIVASJON

Læringsmiljø og motivasjon

- Forståelse av sammenhenger – omgivelsenes betydning
- Fokus på tiltak
- Relatere til eget case

LÆRINGSMILJØ - MOTIVASJON

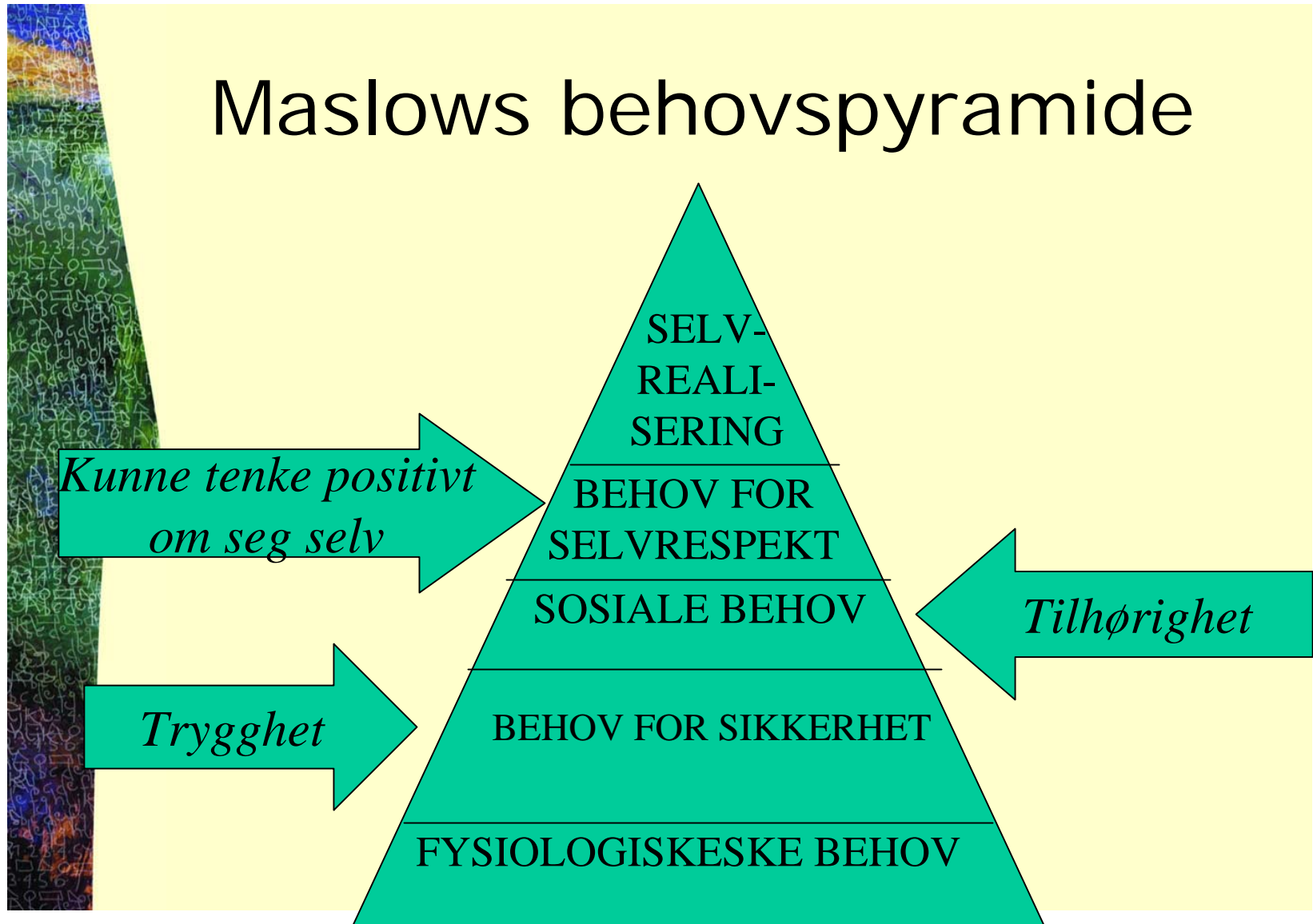
1.Selvoppfatning- selvbeskyttelse og motivasjon

Et grunnleggende behov for selvrespekt

2.Klassekoder – kollektive illusjoner og motivasjon

Et grunnleggende behov for tilhørighet

Maslows behovspyramide

Selvoppfatning

- Gunn Imsen; ”Tilrettelagt opplæring for alle”, april 2004:”Positiv selvoppfatning en forutsetning for all læring og alle gode prestasjoner”
- Idrett: selvfølelsen absolutt avgjørende for prestasjonene (”psyke ut” motstandere – ”psyke opp” seg selv)
- Am. Spillprodusenter: 70% mestring nødvendig for å skape motivasjon/vellykket produkt
- Forskning: selvoppfatning predikerer resultater sterkere enn evner

MEN IKKE BARE DET

Motivasjon og selvoppfatning

- **Selvoppfatning, selvverd, attribusjon og selvbeskyttelse**
 - Påvirker
 - Påvirkes av
- **Målorientering**
 - Prestasjonsorientering
 - Mestringsorientering
 - unngåelsesorientering
- **Læringsmiljø**
 - Faktorer som påvirker målorientering
 - Undersøkelse og utprøving av tiltak

SELVOPPFATNING

- **Alle oppfatninger, følelser, viten og tro, men også vurderinger en person har om seg selv.**
- **Inneholder oppfatninger om egenskaper og roller.**
- **Kan betraktes som spesifikk og generell**

SELVVERD/SELVAKSEPT

- **Individets generelle vurdering/verdsetting av seg selv**
 - **Hvilke av de spesifikke områdene for selvoppfatning som har størst betydning varierer, kan være kulturavhengig og eller valgt**
 - **FRITIDSFERDIGHETER**
 - **SKOLEFERDIGHETER/ULIKE FAG**

FORSVAR AV SELVVERD

- **ALLE HAR ET GRUNNLEGGENDE BEHOV FOR Å KUNNE TENKE POSITIVT OM SEG SELV**
 - **Selektive valg av verdier, tolkning, standard, referansegruppe, situasjoner og aktiviteter**
 - **Avvik, sette andre ideal/bryte normer**
 - **Attribusjon**
 - **Selvpresentasjon/bygge identitet**

HVA VIRKER SELVOPPFATNING INN PÅ?

- **Motivasjon, innsats og prediksjon**
- **Følelser, atferd og helse**
- **Gruppevalg**
- **Tolking**
- **Standard**
- **...**

HVA VIRKER INN PÅ SELVOPPFATNINGEN?

- **Andres vurdering, eller hva vi tror er andres vurdering.**
- **Sosial sammenligning**
- **Attribusjon**
- **Mestringserfaring**
- **Fysiologiske reaksjoner**

ATTRIBUSJONSMØNSTER

- Selvbeskyttelse!
- Påvirkelige? (tiltak)

Attribusjonsteori

Bernard Weiner

- Ytre eller indre forhold
- Stabile eller ustabile forhold
- Kontrollerbare eller ikke kontrollerbare

I skolen

Evner, innsats, oppgavens egenart/vanskegrad, flaks eller uflaks, indre motivasjon (sentralitet), læreren, stemningsleie/opplagthet

”Bedre å være lat enn dum”

Attribusjonsmønstre

- **Selvbeskyttende mønstre**
 - Gode resultater – indre stabile
 - Dårlige resultater – ytre, gjerne ustabile
 - Innsats – evnerlat? distre? uinteressert? bråk? kjedelig? ”Jobb mer med” for vanskelig?
- Forandring med alder – fra tro på innsats til tro på evner som avgjørende
- Sunne og usunne mønstre?
- Kjønnns-forskjeller?

ATTRIBUSJON PÅVIRKER:

(inkluderende skole)

- motivasjon ”yte”
- følelser ”nyte”

Eks.: (følelser)

- Godt resultat
 - Evner – lykke, stolthet, pos. Selvoppfatning
 - Hell – lykke, overraskelse, takknemlighet
- Dårlig resultat
 - Evner – innkomp., (skyld, skam, angst)
 - Personlighet – resignasjon, aggresjon

ATTRIBUSJON PÅVIRKER forts. ...

Eks. motivasjon/senere innsats:

- Gode resultater
 - Flaks – små forventninger om å lykkes
 - Evner – store forventninger om å lykkes

- Dårlige resultater
 - Uflaks + lav innsats – håp om bedre
 - Evner – små forventninger om å lykkes

Oppgave – selvoppfatning

(under forelesningen)

- Individuelt

- Bruk 3-4 minutter til å tenk etter og skriv ned noen ord om hvilken relevans dette stoffet har for deg.

Erfart – tenkt som elev eller lærer.

- Skolegruppen

- Del noen tanker med hverandre (10 min)
Hvordan kan vi arbeide bevist med temaet selvoppfatning og motivasjon - tiltak?

(Ikke knytt dette spesielt til saken dere arbeider med)

MÅLORIENTERING

- **Operasjonalisering av motivasjonsbegrepet med vekt på de kognitive, sosiale og affektive sidene ved motivasjon/læring. I særdeleshet elevens intensjoner med handlingen**
 - **Ytre/indre orientert**
 - **Unngåelsesorientert**
 - **Sosialt orientert**
 - **Oppgaveorientert**
 - **Relasjonsorientert**

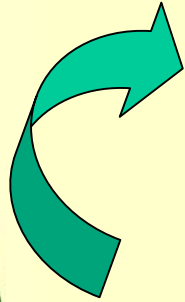
MESTRINGSORIENTERING

- Primært opptatt av å vinne kompetanse.
- Har tro på at innsats vil gi gevinst over tid (utholdenhet).
- Attribuerer suksess og nederlag mot innsats og valg av læringsstrategi.
- Lite opptatt av sosial sammenligning. (Letter sosial integrering!)
- Søker utfordringer, toleranse for å gjøre feil.
- Stolt av resultatet etter stor innsats.
- Lett for å be om hjelp/forklaring

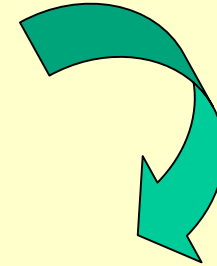
PRESTASJONSORIENTERING

- Primært opptatt av å demonstrere kompetanse, eller unngå å avsløre inkompetanse (Defensiv/offensiv)
- Skeptisk til å yte stor innsats.
- Attribuerer suksess og nederlag mot evner.
- Opptatt av sosial sammenligning (kan vanskeliggjøre sosial integrering)
- Unngår utfordringer, redd for å gjøre feil.
- Positive følelser ved å lykkes etter små anstrengelser.
- Ber nødvendig om hjelp/forklaring

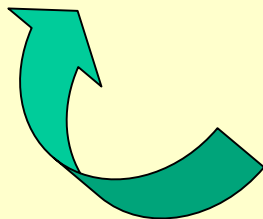
**PRESTASJONSORIENTERT
(EGO-/REL.ORIENTERT)
OPPTATT AV SOSIAL
SAMMENLIGNING**

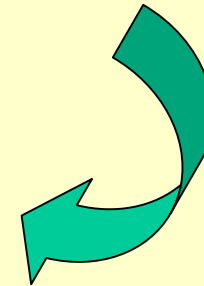
**FORVENT-
NINGER
OM Å
MISLYKKES**

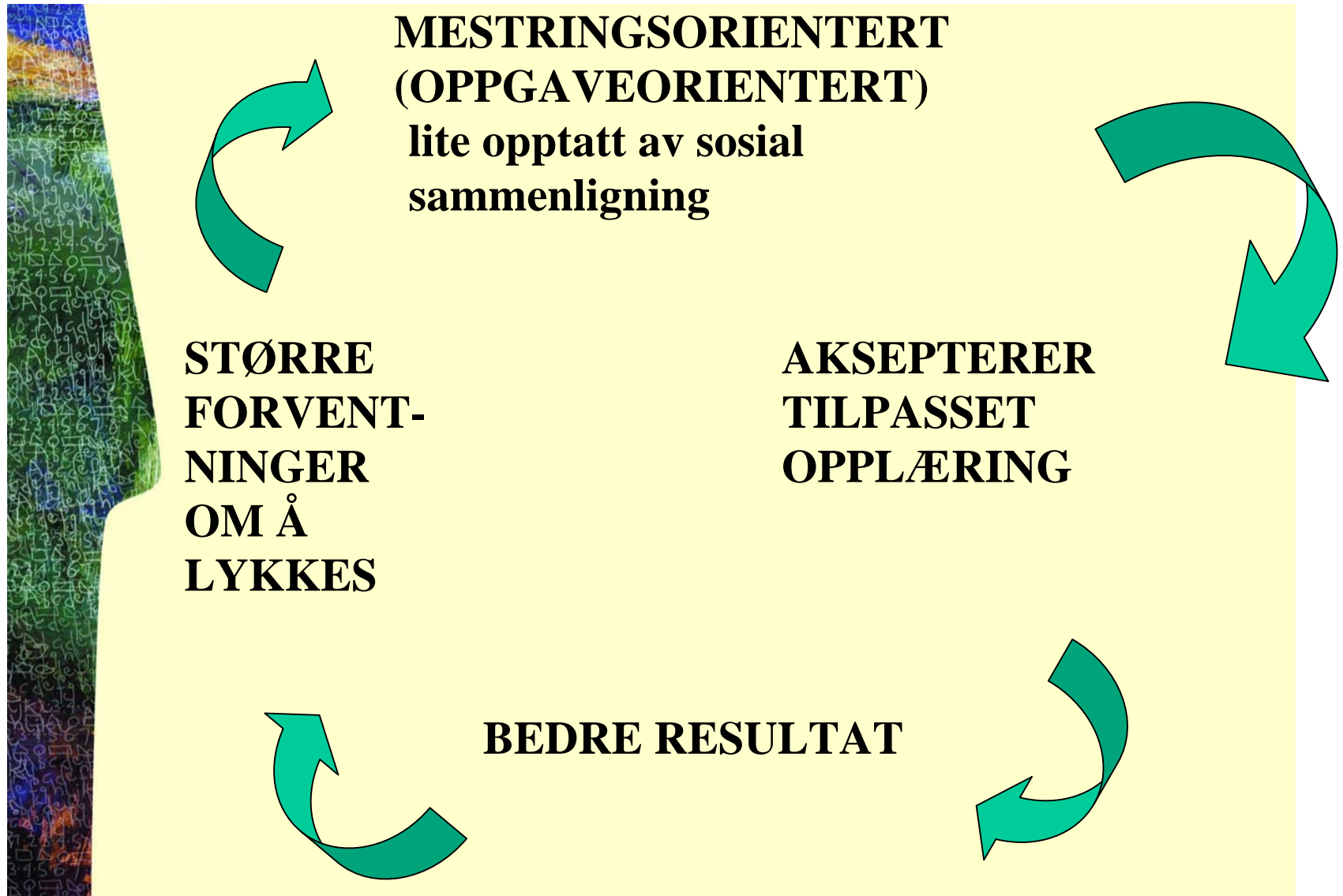
**VIL IKKE HA
NOE ANNET
ENN DE ANDRE**

**OPPLEVELSE
AV NEDERLAG**

Sissel Skaalvik

Sissel Skaalvik

NOU 2003: 16 I første rekke

- Motivasjon og læringsstrategier (s.16)
 - Motivasjon er avhengig av at eleven har en selvoppfatning som forteller at læringsarbeid fører til læring. Oppgave for lærer å bidra til utvikling av positivt selvbilde for alle
 - = Attribusjonsmønster der suksess attribueres mot valg av læringsstrategier og innsats – ikke evner?

Læringsmiljø og målorientering

En undersøkelse blant 543 elever på 9.
klassesetrinn – fordelt på 25 klasser

- Kartlegging av elevenes målorientering
- Utskilling av mestringsorienterte- og prestasjonsorienterte klasser
- Observasjon i klassene
- Intervju med lærerne
- Sammenhenger mellom faktorer i læringsmiljøet og elevenes målorientering?

Hva virker inn på målorientering?

- Oppgavetype/oppgavepresentasjon
 - Differensiering, risiko/forhåndsvurdering, prosess vs produkt, strategilæring, mening
- Evaluering
 - ”normert suksess” vs personlig framgang/prosess
- Konkurransesamarbeid
- Autoritetsforhold
 - Ansvar/valg/eierforhold
- Grupper
 - Små – store - kjønn
- Tid
 - differensiert

Omgjøring av funn til tiltak i en klassemiljøsak – virket de?

- Beskrivelse av saken (7. Kl)
 - Læringsmiljø som hindret ønsket læring og utvikling hos elevene. Kanskje sykdoms-skapende?
 - Manglende motivasjon
 - Utøvelse av vold og mobbing
 - Klager fra elever, foreldre og de andre lærerne
 - Oppgitthet eller?

5 konsultasjoner

- 28. Januar
 - Arbeidsplaner: ”Svake elever” gjør mer skriftlig arb.
 - Oppgavepresentasjon/samarbeid/tid: Flere engasjerer seg (bredere kommunikasjon)
 - Klassedeling jenter – gutter 1t/u: jentene mer aktive. Guttene roligere (Alle liker det)
 - Selvoppfatning/trygghet – positive kommentarer: elevene sier de har merket en forskjell. ”Verstingen” har rukket opp handa for å svare på et spørsmål
 - Plan for videre arbeid:
 - Ros-opplegg
 - Klassedeling (Prosess-orientert skriveopplæring)
 - Foreldresamarbeid
 - Undersøkelse (trygghet, vanskelig, hjelp, motivasjon, nytte/glede, arbeidsro)

- 20. Februar

- Reaksjoner fra foreldre, elever og lærere
- Arbeidsplaner, utvidet: flere gjør mer
- Oppgavepresentasjon/forhåndsvurdering/elevsamarbeid: stadig større engasjement- flere vil dele
- Deling: situasjonene preges etter hvert av trygghet – tør si feil. Guttene ”mykere” i sin omgang
- Selvoppfatning: lærere, elever og foreldre bevisst-gjør seg. Hjemmeoppgaver-skoleoppgaver
 - Notere seg positive trekk uten å si det
 - Gi rosResultater: ja

-
- 19.mars
 - Indikatorer
 - ”Tegnekonkurransen”
 - Mindre behov for samtaler (elev med føl.vansker)
 - Arbeidsplaner ”Hva ønsker du å finne ut om landet?”- stort engasjement også blant de svake og tøffe!
 - Samhold og ansvar utvikles

- April og juni

- Indikatorer:

- foreldrene mottar og gir pos. respons om sit. i klassen
- elevsamtalene fått nytt innhold (fra klager til planl)
- pos. respons etter leirskole
- Kreativitet – underholdningsprogram – finner på
- ”Jeg snakket med han”
- Læreren har fått tilbake motivasjon
- Og....

Oppgave - målorientering

- Individuelt

- Bruk 3-4 minutter til å tenk etter og skriv ned noen ord om hvilken relevans dette stoffet kan ha for deg.

- Skolegruppen

- Del noen tanker med hverandre (10 min)

Hvordan kan vi arbeide bevist med temaet målorientering og motivasjon? (Kanskje med vekt på klasse og skolenivå?)

Selvoppfatning og motivasjon Arbeid i skolegruppen fra kl 1330

- Relater fagstoffet til eget case

Nye perspektiv som kan påvirke analysen og problemforståelsen?

- Tiltak på elevnivå
- Tiltak på gruppe/klassenivå
- Tiltak på skolenivå

Mitt råd; gi dere god tid, bestem gjerne når dere skal arbeide videre med temaet.

TRØNDELAGSPROSJEKTET

samling 02.-03.06.2004

Parallell sesjon 2. Juni 2004

"Vanskelige klasser"

er det slik elevene ønsker å ha det?

- Utvikling av teori: fra "Arbeiderkollektivet" til "elevkollektivet" – behov for trygghet og tilhørighet
- Kollektive illusjoner
 - Behov for selvbeskyttelse - tilhørighet
 - Mobbing; maktbehov, behov for tilhørighet
- Utvikling av kultur/kode
- Intervensjon; metode og tiltak
- Arbeidsform? Teori/dialog – skolegruppe – "veiledningsgruppe/sesjonsgruppe"

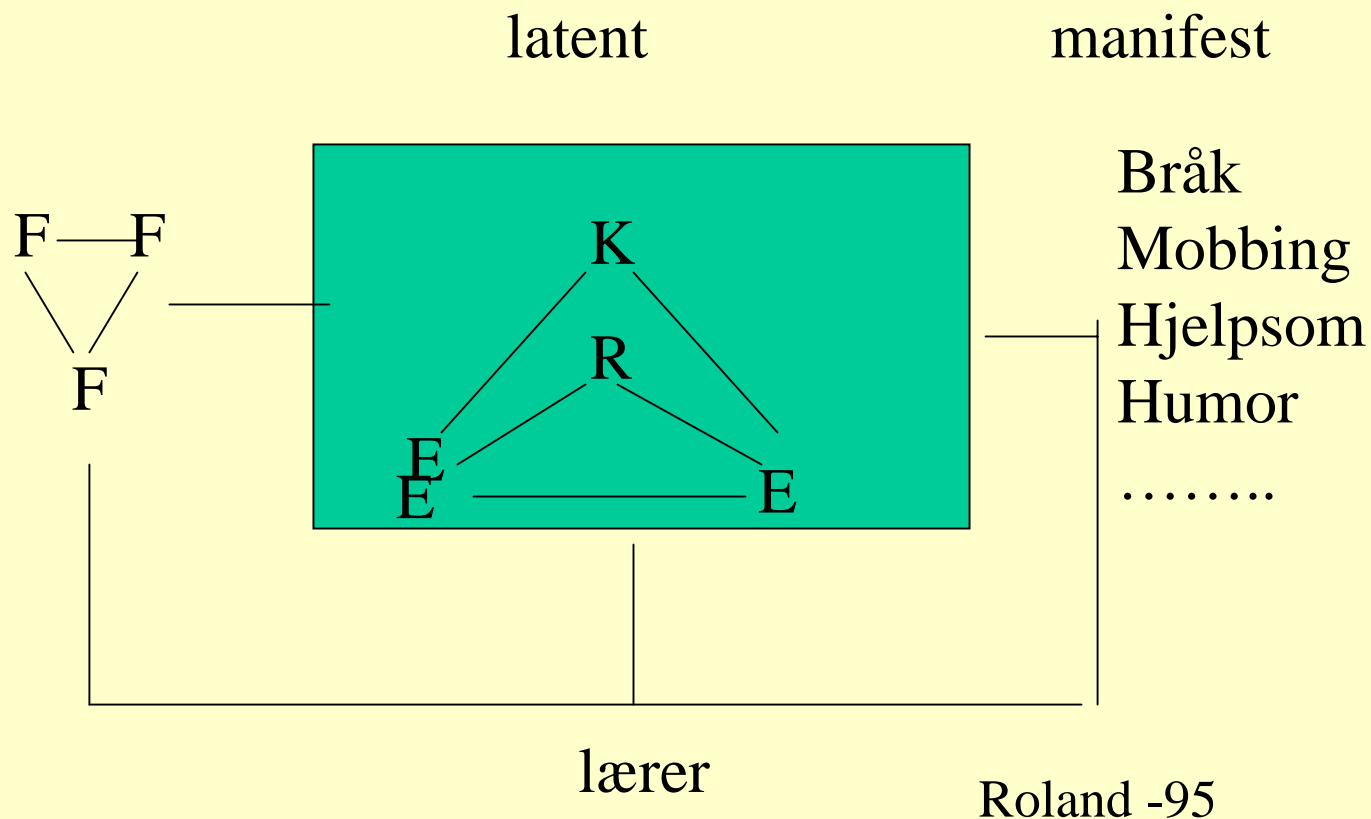
Behov og stimulans/ behovstilfredstillelse

- Behov for selvaksept
- Behov for tilhørighet/felles forståelse
- Behov for trygghet
- Makt og avmakt
- Tilhørighet og utstøting
- Felles antipatier
- Felles sympatier

ELEVKOLLEKTIVET

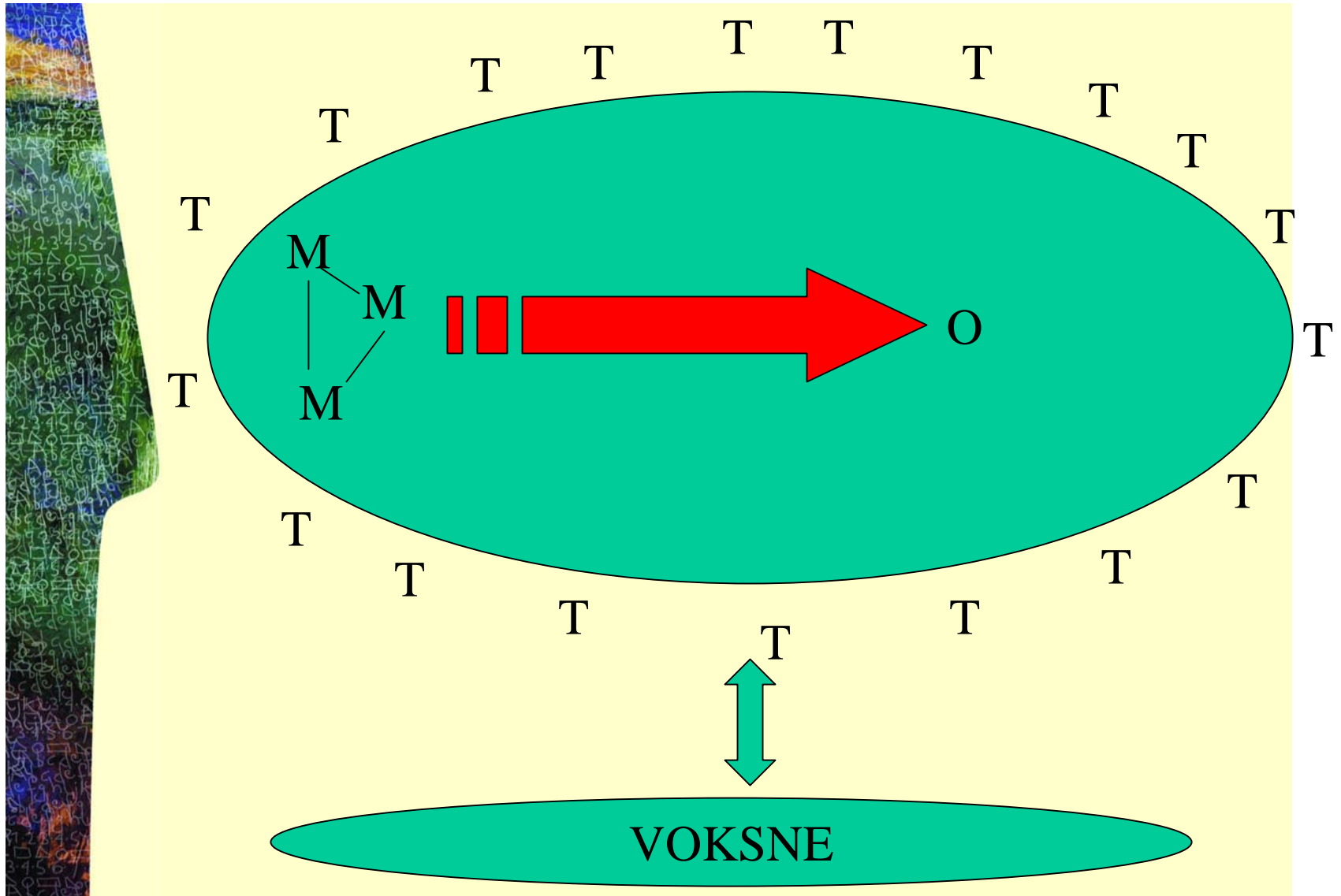
- Et eksklusivt fellesskap
- Tilbyr tilhørighet og beskyttelse
- Kostnader
 - Krav om lojalitet (dem – vi)
 - Koden sier hva du kan, ikke kan, bør og må
 - Kravene ikke nødvendigvis uttrykk for flertallets behov og ønsker (kollektivt bedrag) og behovet for tilhørighet viktigere enn eller redselen for å bli satt utenfor/mobbet styrer?

ELEVKOLLEKTIVET

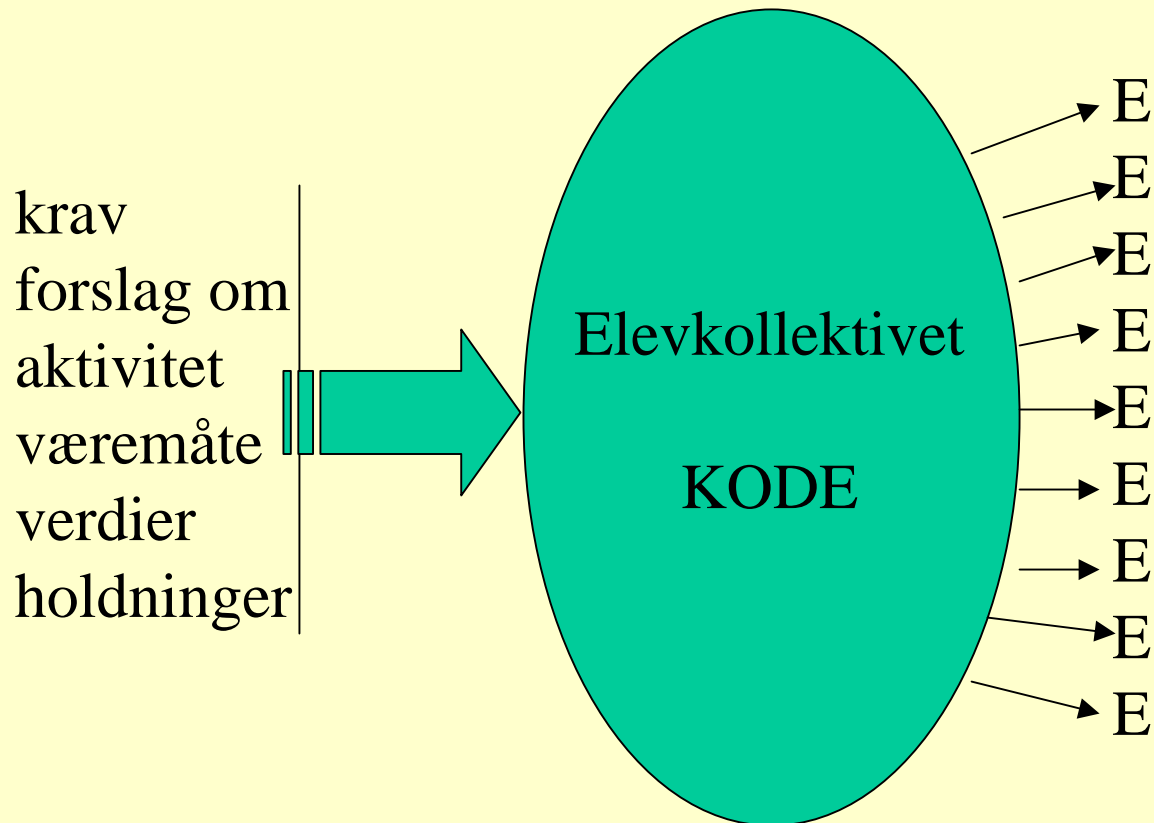

Forhold til utenforstående

- Felles antipati (stimulerende – makt/høre til ..?)
 - Indre vennlighet – ytre fiender
 - Vår høye standard – andres lave standard
 - Krav til lojalitet og underkastelse - trusler
- Felles sympati
 - Vennlighet
 - underkastelse

Krav, forslag til enkeltelever/gruppen ...?

Roland 95

Utvikling av klassekode

START

- *Sosialt vakuum*
- *Behov for holdepunkt*
- *Felles forståelse*

DEN FØRSTE TIDA

- *Få aktive*
- *Mange observatører*
- *Utsagn og handlinger tillegges urimelig stor vekt*

ETTER KORT TID

- *kultur/ kode formes og låses*

Arbeidsoppgave

(ikke spesielt relatert til saken)

- Individuelt (ca. 5 min)
 - Erfart om kollektive illusjoner blant elever, lærere, foreldre?
 - Skole, klasse og gruppekoder?
- Skolegruppen/eventuelt plenum (15 min)
 - Del noen av de individuelle erfaringene
 - Forebyggende og avhjelpende tiltak?
- Sesjons-plenum

En arbeidsgang

- Foreldreengasjement
- Ekstern bistand?
- Kartlegging av koder/illusjoner (ulike spørreskjema – observasjon)
- Betydningen av klasseledelse
- En sak (dersom tid)
- Tiltak

Skolegruppen (fram til 1400)

- Relater fagstoffet fra dag 1 og dag 2 til eget case
En elev-, lærer- og skolevennlig kode
 - Nye problemformuleringer- perspektiv?
 - Tiltak på
 - Elevnivå
 - Klasse/gruppenivå
 - Skolenivå